

קידום תכנון קרקע למדפיס הממשלתי ולארכיון המדינה בירושלים

הצעה להחלטה

מ ח ל י ט י ס, בהתאם לסעיף 4(ב) בחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, הקובע כי לירושלים תינתנה עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים, ובהמשך להחלטת ממשלה מספר 1661 מיום 13.5.07 שעניינה העברת היחידות הארציות של הממשלה לירושלים ולהחלטות שהתקבלו בעקבותיה ולצורך יישומה וכן בהמשך להחלטות ממשלה מספר 748 מיום 27.11.2006 ומספר 1486 מיום 29.3.2007 שעניינן הקמת אתר גניזה לאומי בנגב, ובהמשך להחלטת הממשלה מספר 1412 מיום 21.2.2010 שעניינה שיקום והעצמת תשתיות מורשת לאומית ולהחלטה מספר 4473 מיום 25.3.2012 שעניינה רפורמה בתיעוד עבודת הממשל והקמת אתר גניזה לאומי בערד, הממשלה רואה חשיבות רבה בחיזוק העיר ירושלים, בפיתוחה והעצמתה הכלכלית ובביסוס מעמדה כעוגן שלטוני, כלכלי ועסקי, ולשם כך:

1. להורות למנהל נכסי הדיור הממשלתי, לקדם תכנון על מקרקעי ישראל בהתאם לתיאום שנעשה בין הדיור הממשלתי לבין רמ"י, עבור המדפיס הממשלתי ועבור ארכיון המדינה ולהגישו למוסדות התכנון המוסמכים. אין באמור כדי לפגוע בעצמאות שיקול הדעת של מוסדות התכנון.
2. לצורך מימון החלטה זו יוקצה מתקציב מינהל הדיור הממשלתי סכום של 1.3 מיליון ש"ח בשנת 2024.
3. להנחות את רשות מקרקעי ישראל, לבטל את הקצאת המקרקעין בערד שאושרה בשנת 2018 למטרת הקמת ארכיון המדינה בהמשך להחלטות הממשלה בעניין.

דברי הסבר

כללי

1. סעיף 4 לחוק יסוד: ירושלים בירת ישראל, קובע כי על הממשלה לשקוד על פיתוחה ושגשוגה של ירושלים ועל רווחת תושביה על-ידי הקצאת משאבים מיוחדים. בנוסף נקבע בסעיף זה כי לירושלים תינתנה עדיפויות מיוחדות בפעילויות של רשויות המדינה לפיתוחה של ירושלים בנושאי משק וכלכלה ובנושאים אחרים.
2. בהתאם לסעיף זה ובמטרה לייצר תנופה כלכלית וחוסן כלכלי לעיר ירושלים, קיבלה ממשלת ישראל, החל משנת 2005 שורה של החלטות שעניינן פיתוחה וחיזוקה של ירושלים והתנעת תהליך צמיחה כלכלית בעיר.
3. כמו כן התקבלו מספר החלטות שקבעו שהיחידות הארציות של משרדי הממשלה, כולל יחידות הסמך, תועברנה בהדרגה לירושלים.
4. כחלק מפעולות הממשלה לקדם את ירושלים, נמצא כי יש חשיבות גדולה להקמת מבנה הקבע של המדפיס הממשלתי וכן של ארכיון המדינה, במקרקעי ישראל שיוכרו למנהל נכסי הדיור הממשלתי לתקופה ארוכה בירושלים.
5. מנהל הדיור הממשלתי בשיתוף עם רשות מקרקעי ישראל איתרו מקרקעין התואמים לצרכי השימושים הללו ואשר ניתן לנצלם אף לשימושים ממשלתיים נוספים.
6. השטח כולל בתכנית המקודמת על ידי הרשות לפיתוח ירושלים עבור עיריית ירושלים בתקצוב של רשות מקרקעי ישראל וצוות התכנון שלה הונחה לבצע את ההתאמות הנדרשות לצורך קידום התכנון המבוקש.
7. ככל שבמסגרת קידום התכנון יתברר לרשות מקרקעי ישראל או למנהל נכסי הדיור הממשלתי כי האיתור המבוקש אינו תואם למטרה המבוקשת, ישתפו הצדדים פעולה באיתור מקרקעין אחרים בירושלים וקידום תכנון בהתאם.

המדפיס הממשלתי:

8. המדפיס הממשלתי שהנו יחידת סמך במשרד האוצר מנוהל בתחום מתחם תחנת הרכבת הישנה בירושלים.
9. על המקרקעין שעליהם עומד המבנה שבו מתנהל המדפיס הממשלתי, אושרה תכנית מספר 101-0682849 וכיום המגרש מיועד לבניית 200 יח"ד בבניה רוויה וכן מסחר.
10. במסגרת מטרותיה ויעדיה, פועלת רשות מקרקעי ישראל לשיווק המקרקעין והיא פרסמה הזמנה לקבלת הצעות במכרז פומבי לרכישת זכויות החכירה.
11. על מנת שניתן יהיה לשווק את המקרקעין יש צורך לפנות את המדפיס הממשלתי ולקדם את העתקת השימוש למקום אחר בירושלים.

ארכיון המדינה:

12. ארכיון המדינה (עד 2011: גֶּנֶזֶךְ המדינה) הוא הארכיון הממלכתי של מדינת ישראל, ומנוהל כיום בשכונת תלפיות בירושלים ובפארק התעשייה הר חוצבים בירושלים.

13. במהלך השנים 2006 – 2012 התקבלו 4 החלטות ממשלה שבעקבותיהן אישרה רשות מקרקעי ישראל עסקת הקצאת מקרקעין לצורך הקמת אתר גניזה בערד:

2.1 ביום 27.11.06 החליטה הממשלה בהחלטה מספר 748 להקים אתר גניזה לאומי באזור הנגב, אשר ישמש ארכיון מודרני ופעיל בעל תפקיד עיקרי – קליטת חומר ארכיוני ושמירתו לצמיתות.

2.2 ביום 29.3.07 החליטה הממשלה בהחלטה מספר 1486 להקים את אתר הגניזה הלאומי באזור התעשייה ערד או סביבתו והעברת שטחי האחסון של ארכיון המדינה מירושלים אל האתר החדש שיוקם.

2.3 ביום 21.2.10 החליטה הממשלה בהחלטה מספר 1412 לשקם ולהעצים תשתיות מורשת לאומית, באמצעות השקעה ממשלתית בשיקום ושימור נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים, המביאים לידי ביטוי את המורשת הלאומית של עם ישראל בארצו. לשם מימוש המטרה הנ"ל הוחלט לבצע תכנית מורשת שתפעל לחשיפה, לשימור, לשחזור, לחידוש ולפיתוח נכסי מורשת לאומית מוחשיים ובלתי מוחשיים, בין היתר ע"י אצירת תכנים בעלי חשיבות היסטורית לאומית והנגשתם לציבור.

2.4 ביום 25.3.12 הכירה הממשלה, במסגרת החלטה מספר 4473, בכך שתיעוד פעולות הממשל הוא נכס של אזרחי המדינה, ובכך שהתקדמות הטכנולוגיה שינתה מהותית את האפשרות לתת אותו בידיהם. הממשלה ראתה בהעמדת המידע והתיעוד על אודות פעולות המדינה משימה לאומית ולפיכך הנחתה את גזו המדינה לגבש ולהגיש לאישורו של ראש הממשלה תכנית אב המיועדת להתאים את עבודת משרדי הממשלה, מוסדות המדינה והרשויות המקומיות לעידן הדיגיטלי, ולאפשר ניהול, שמירה, שימור והנגשה של תיעוד לציבור באמצעות רתימת הפוטנציאל הטכנולוגי. ההחלטה התייחסה גם לניהול התכנית ויישומה.

כמו כן, החליטה הממשלה להשלים את הפעולות הנדרשות לשם הקמתו של מתקן גניזה בעיר ערד בהתבסס על הפעולות שבוצעו עד אותו מועד, במסגרת שתי החלטות הממשלה הקודמות.

14. בנוסף, ביום 14.4.13 התקבלה החלטת ממשלה מספר 30 לפעול להקמת מבנה קבע בירושלים לארכיון המדינה וזאת בהמשך להחלטות ממשלה שפורטו לעיל ומתוך הכרה בחשיבות ארכיון המדינה – המוסד הלאומי האמון על שמירה והנגשה של התיעוד של מוסדות השלטון בישראל.

במסגרת החלטת הממשלה נרשמה נכונותה של ההסתדרות הציונית העולמית להקצות שטח להקמת משכן זה בסמוך למשכנו הקיים של הארכיון הציוני. יובהר כי עניינה של החלטה זו ארכיון חיצוני הפתוח למבקרים ועיון הציבור.

15. ביום 4.9.18 נחתם בין רשות מקרקעי ישראל לבין ממשלת ישראל בשם מדינת ישראל, באמצעות מנהל נכסי הדיור הממשלתי חוזה לחכירת מקרקעין הידועים כחלקה 7 בגוש 38498, למטרת הקמת ארכיון/אתר גניזה, שבמסגרתו רכש ארכיון המדינה 34 דונם במע"ר של העיר ערד.

בניין ארכיון המדינה בערד טרם הוקם וכיום מבוקש לתכנון בירושלים, עיר משכנם של הספרייה הלאומית והארכיון הציוני, מבנה ארכיון אשר ישמש ארכיון ואתר גניזה (מבנה זה הינו בנוסף למרכז המבקרים המתוכנן בסמוך לארכיון הלאומי) וכן מדפיס ממשלתי.

16. עם קבלת החלטת הממשלה, תבוטל עסקת ההקצאה בערד.

נתונים כלכליים והשפעה על משק המדינה

גורם אחראי למעקב (בהחלטה שעל פי מהותה טעונה מעקב אחר ביצועה)

מנהל הדיור הממשלתי

תקציב

השפעת ההצעה על מצבת כח האדם

אין

עמדת שרים אחרים שההצעה נוגעת לתחום סמכותם

שר האוצר – תומך

החלטות קודמות של הממשלה בנושא

עמדת היועץ המשפטי של המשרד יוזם ההצעה

סיווגים

מגיש: ראש הממשלה
שר הבינוי והשיכון

כ"ז באייר התשפ"ד
04 ביוני 2024

חוות דעת משפטית הנלווית להצעת החלטה לממשלה ולוועדות השרים

נושא הצעת ההחלטה:

הקצאת קרקע למדפיס הממשלתי ולארכיון המדינה בירושלים

תמצית ההצעה בהתייחס להיבטיה המשפטיים:

מוצע להורות למנהל נכסי הדיור הממשלתי, לקדם תכנון על מקרקעי ישראל בהתאם לתיאום שנעשה בין הדיור הממשלתי לבין רמ"י, עבור המדפיס הממשלתי ועבור ארכיון המדינה ולהגישו למוסדות התכנון המוסמכים.

עוד מוצע להנחות את רשות מקרקעי ישראל, לבטל את הקצאת המקרקעין בערד שאושרה בשנת 2018 למטרת הקמת ארכיון המדינה בהמשך להחלטות הממשלה בעניין.

קשיים משפטיים, ככל שישנם, ודרכי פתרונם:

בהתאם למדיניות הממשלה בשנת 2018 הוחלט כי רשות מקרקעי ישראל תקצה מקרקעין בעיר ערד למטרת הקמת ארכיון המדינה. בהתאם למדיניות הממשלה העדכנית, ומתוך רצון לחזק את העיר ירושלים, מוצע לבטל את ההקצאה האמורה ולהורות למנהל הדיור הממשלתי לקדם תכנון על טובת מוסדות אלה בעיר ירושלים.

עמדת היועצים המשפטיים של משרדים אחרים שהצעת ההחלטה נוגעת להם:

עמדת היועץ המשפטי של משרד האוצר – אין מניעה משפטית

עמדת היועץ המשפטי של המשרד שהשר העומד בראשו מגיש את ההצעה:

לאור האמור לעיל, אין מניעה משפטית לקבלת החלטה כמוצע. חוות הדעת המשפטית היא על דעת היועצת המשפטית למשרד ראש הממשלה.

חתימה

היועצת המשפטית, משרד הבינוי והשיכון
תפקיד

אפרת פרוקצ'יה, עו"ד
שם